

Samtidskontekst og legitimitet

Dagens styringssystem for kvalitetsutvikling i skolen, det nasjonale kvalitetsvurderingssystem, har blitt beskrevet som lite sammenhengende og uten tydelig avgrensning. Det har vært uenighet og ulike oppfatninger om kvalitetsvurderingssystemets formål, omfang og bruk av resultater¹.

Det kan tyde på at ulike prøver, verktøy og datakilder som ble innført i det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet på ulike tidspunkt og med ulike begrunnelser og formål ikke har klart å matche den samtidskonteksten som har påvirket skolen siden det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet ble innført i 2004.

Her er noen eksempler på hva som har endret skolens kontekst etter 2004 (i ukronologisk rekkefølge):

- Ny og revidert læreplan i skolen, inklusiv Overordnet del, har endret konteksten vesentlig.
- Ny desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skolen, som ble lansert i stortingsmeldingen Lærelyst – tidlig innsats og lærelyst i skolen (Kunnskapsdepartementet, 2017), der likeverdig partnerskap mellom skole, skoleeier og universitets- og høyskolesektoren, har endret konteksten.
- Erfaringene fra nasjonale satsinger som Vurdering for læring og Ungdomstrinn i utvikling, der betydningen av likeverdige partnerskap i en skolebasert kompetanseutvikling understrekes, har endret konteksten.
- Lærerprofesjonen har utviklet seg, ikke minst fordi mange skoleledere og lærere over tid har deltatt i og høstet erfaringer fra nasjonale skoleutviklings-satsinger som Vurdering for læring og Ungdomstrinn i utvikling.
- Lærerprofesjonen har utviklet seg ved at den i 2012 fikk sin egen profesjonsetiske plattform.
- Stadig flere lærere tar masterutdanning eller tilsvarende i sin grunnutdanning, og alle kommende lærere skal ha masterutdanning.
- Stadig flere skoleledere tar også masterutdanning i utdanningsledelse, endringsledelse og tilsvarende, for å møte elevenes, lærernes og samfunnets krav og forventninger om kvalitetsutvikling
- Stadig flere lærere og ledere topper sin praksiserfaring med faglig etter- og videreutdanning.
- Stadig flere skoler og skoleeiere gjør positive erfaringer med partnerskapsidéen i skoleutviklingssammenheng.
- Lærerspesialister, og tilsvarende roller, er på god vei inn i skolene.
- En stor lærerkonflikt i 2014, der et hovedkonfliktpunkt riktignok var knyttet til foreslåtte endringer i arbeidstidsavtalen, men som også ble en reaksjon på skoleeieres styring av skolen, endret også konteksten.
- Kunnskapsgrunnlaget i det regjeringsoppnevnte ekspertutvalgets rapport «Om lærerrollen» (2016), har skapt en ny kontekst.

---

¹ Disse vurderingene av kvalitetsvurderingssystemet er hentet fra mandatbeskrivelsen til kvalitetsutviklingsutvalget

To sentrale spørsmål blir dermed stående:

- Er konteksten så mye endret at det nåværende kvalitetsvurderingssystemet er i utakt med den virkeligheten som de mest sentrale aktørene i skolen, lærere og skoleledere, står i, og
- Medvirker forskjellen mellom læreres og skolelederes norm- og verdigrunnlag, og norm- og verdigrunnlaget i det mål- og resultatstyrte kvalitetsvurderingssystem til å svekke legitimiteten?

Mitt svar er et forsiktig ja på begge spørsmålene. Det betyr for det ene at et endret system for kvalitetsutvikling i skolen stadig må tilpasses samtidskonteksten, og for det andre at myndighetenes norm- og verdigrunnlag i et endret system for kvalitetsutvikling i skolen må balanseres med lærerprofesjonens norm- og verdigrunnlag.

Poenget med dette innspillet blir da at et system for kvalitetsutvikling i skolen, som trenger legitimitet blant aktørene for å virke, oppnår det når det er utformet slik at det kan endres i takt med samtidskonteksten, og når det inneholder tilstrekkelig med profesjonsnære elementer til at aktørene, og skoleledere og lærere i særdeleshet, gjenkjenner sine egne normer og verdier i kvalitetsutviklingssystemet.

Kilde:

Sørreime, Ø. (2020). *Tillit og styring i skolen*. Oslo. Cappelen Damm Akademisk